

KOMENTÁRE HN

Martin Behul

©hn

komentátor HN

martin.behul@mafrasllovakia.sk

Trnka v putách

Na prvom videu zo zadržania Dobroslava Trnku, ktoré zverejnila polícia na Facebooku, toho veľa neuvidíte. Bývalý generálny prokurátor sa objavuje skôr v náznakoch. Málo atraktívnu vizuálnu zložku vykompenzovala NAKA aspoň drsnými gitarovými rifmi. Nebolo treba. Keď bývalého vysokopostaveného ústavného činiteľa odvedú z domu v železákoch, je to poriadny heavy metal aj bez hudobného sprievodu. Je to naozaj prelomová udalosť. No nie bezprecedentná.

V apríli 2000 policajti navštívili vilu Elektra v Trenčianskych Tepliciach, a keď Vladimíra Mečiara nedostali von ani megafónom, kukláči so samopalmi semtexom odpálili zadný vchod a trojnásobného premiéra vyviedli. No bolo to víťazstvo formy nad obsahom. Nešlo o zadržanie, iba o predvedenie. Mečiar odmietal vypovedať pred vyšetrovateľom pre neoprávnené vyplatené odmeny na Úrade vlády a ignoroval aj predvolania. Zo zásluhy tak vyťažil najmä on sám. O akcii vedel vopred a televíziu Markíza umožnil, aby celú drámu exkluzívne natočila zvnútra. Spoza plotu ju sledoval dav priaznivcov. Polícia ho odviezla na výsluch, no Mečiar vyšetrovateľovi aj tak nič nepovedal, vrátil sa domov, a tým sa to celé v podstate skončilo. Dodnes žije v Elektre ako zatrpknutý, no bezúhonný človek.

Pozor na víťazstvo formy nad obsahom si treba dať aj pri Trnkovi. Zadržanie je len procesný úkon. Vzhľadom na to, koľko trvalo, kým k nemu došlo, pôsobí Trnka v putách trochu ako policajné predvádžanie. No Trnka je po dnešku už dvojnásobný obvinený a vyšetrovateľ navrhuje jeho vzatie do väzby. Mečiar fanúšikom vtedy odkázal, aby sa nebáli, lebo ani on sa nebojí. Trnka už veľa fanúšikov nemá. Práve preto sa môže začať báť.

Luboslav Kačalka

©hn

komentátor HN

luboslav.kacalka@mafrasllovakia.sk

Inštitút memorovania

Na úvod krátky test. Viete, kto napísal v otvorenom liste Andrejovi Kiskovi nasledujúce slová? „Parazitujete na nešťastí iných. Tvoja rodina prenasledovala počas bývalého režimu veriacich a ty si chcel byť členom komunistckej strany.“ Aby to bolo jednoduchšie, ponúkame aj tri možnosti. Mohol to byť: Igor Matovič, Luboš Blaha, pápež František. Na správnej odpovedi, ktorou je bé ako Blaha, čosi zarazí. Známý marxista a obhajca komunizmu zrazu vyčíta politickému oponentovi náboženské prenasledovanie.

V krajine s vysokou mierou čitateľskej a mediálnej gramotnosti by na tento rozpor autora otvoreného listu hromadne upozornili v komentároch na sociálnych sieťach. To, že sa tak nestalo, má dva dôvody. Istú rolu zohráva aj to, že taký kvalitný v mazaní kritických komentárov ako Blaha by nedokázal byť ani softvér od renomovanej spoločnosti. Druhý dôvod je vážnejší a napovedá veľa o stave školstva. Zjavný rozpor Slovákom neprekáža, k obľúbeným politikom sú nekritickí. V podstate je to začarovaný kruh. Politici sa často vykrúcajú z vlastných slov, namiesto dôležitých odpovedí menia témy a ignorujú podstatu. Lebo môžu. Inštitúty memorovania aj ich ministerstvo síce zdôrazňujú potrebu zvyšovania čitateľskej gramotnosti, no vo väčšine prípadov nie je cieľom pochopenie témy. Dôsledky cítimo vo verejnej debate, najmä v kampani.

Americká anarchistka z prelomu 19. a 20. storočia Emma Goldman je vraj autorkou často opakovaného aforizmu, že ak by voľby mohli niečo zmeniť, zakázali by ich. S istou dávkou nadsádzky by sme mohli povedať, že ak by podpora čitateľskej (a mediálnej) gramotnosti mohla zmeniť hlasovanie vo voľbách, politici by o nej iba hovorili.

DNES PÍŠE

Dva roky v bratislavskej župe: ide to

Juraj Droba

predseda BSK

Keď som kandidoval za bratislavského župana, kritizoval som premárnené šance a formuloval som víziu, že kraj si zaslúži viac ako stagnáciu alebo populistické experimenty. Od uplynulých volieb prešli dva roky a to už je čas, keď má zmysel bilancovať. Bratislavský kraj sa pohol z miesta a napreduje.

Naštartovali sme stredné školstvo, dôkazom čoho je nárast počtu prihlášok o štvrtinu a motivovaní učiteľia. Opravili sme desiat-

ky kilometrov regionálnych ciest, v spolupráci s mestami a obcami sme otvorili nové prestupné dopravné terminály a záchytné parkoviská. Prostredníctvom našich dotačných schém sme podporili stovky konkrétnych nápadov obyvateľov kraja. Oproti minulosti oveľa viac investujeme aj do sociálnych služieb.

Napriek tomu pravidelne počúvam snahy o rušenie žúp. Pred Vianocami zaznel na Úrade vlády nápad zrušiť jednu – bratislavskú župu. Najnovšie sa vyjadri la Únia miest Slovenska, ktorá chce zrušiť všetky samosprávne kraje. Prezident tohto združenia Richard Rybníček, v príhovore na prijatí v Prezidentskom paláci vyhlásil, že pripravujú návrh reformy verejnej správy. Jej dô-

Aká bola prvá fáza dohody medzi Amerikou a Čínou

TÉMA

Možno naozaj veriť tomu, že Peking zastaví transfery technológií, ktoré vyžaduje pri mnohých dohodách o spoločných podnikoch s firmami z USA?

the
Globalist

Barry Wood

spolupracovník the Globalist

Vo Washingtone včera podpísali prvú fázu americko-čínskej obchodnej dohody, ktorá predstavuje krok vpred, no mnohí v Spojených štátoch sú frustrovaní.

Hlavnou obavou Američanov je presadzovanie účinnosti tejto zmluvy. Dohoda na viac ako 80 stranách zaväzuje Čínu nie-

len k tomu, aby podporovala nákupy poľnohospodárskych výrobkov z USA, ale aj zastavila transfery technológií, ktoré sú potrebné pri mnohých dohodách o spoločných podnikoch so spoločnosťami zo Spojených štátov amerických.

Americký hlavný obchodný vyjednávač Robert Lighthizer je presvedčený, že Číňania tieto sľuby splnia. Pripúšťa však, že to, do akej miery Čína dodržiava svoje sľuby, závisí od toho, nakoľko dokážu opraty moci v Pekingu prevziať reformátori na úkor konzervatívnych zástancov tvrdej línie.

Ak Číňania neplnia svoje povinnosti, Američania môžu obchodné tarify odstrániť podpísaním prvej fázy obchodnej dohody znovu aktivovať.

Nevyriešené oblasti

Oblasť priemyselnej politiky, špičkových technológií, dotácií, obchodu a iniciatíva narúšajúca obchodné zvyklosti menom Made in China 2025 bola z prvej fázy dohody vynechaná. Podľa profesora Lee Branstettera predstavuje táto iniciatíva „agresívnu priemyselnú politiku, ktorá sa snaží vylúčiť, vyvlastniť a predbehnúť zahraničné firmy“. Čína podľa Branstettera aj naďalej zostáva najväčšou digitálne protekcionistickou ekonomikou sveta.

”

Čínsky múr znamená, že v krajine nie je dostupný Google.

Čína, samozrejme, nehrá fér. To pochopí každý návštevník Číny, ktorému otvorili laptop. Čínsky múr znamená, že v krajine nie je dostupný Google. V Číne neexistuje Twitter, Facebook, Gmail, YouTube, Wikipedia, The New York Times alebo Washington Post.

Hlavný ekonóm Amazonu Pat Bajari tvrdí, že čínsky zákon o lokalizácii údajov nespravodlivo zakazuje export údajov.

Robert Atkinson, prezident Nadácie informačných technológií a inovácií so sídlom vo Washingtone, pripisuje prezidentovi Trumповi kredit za to, že je hlavným žalobcom nekalých praktík Číny. Prezidenti Obama a George Bush mladší ich skutočne ignorovali. Podľa Atkinsona Trump otvoril Amerike oči v súvislosti s čínskou hrozbou bez ohľadu na

výsledok v amerických prezident-ských voľbách.

Daniel Russel z Inštitútu pre ázijskú politiku považuje Trumpa a Si Ťin-pchinga za hospodárskych nacionalistov. Medzi oboma podľa neho existujú paralely. Trump chce „urobiť Ameriku veľkou“, kým čínsky prezident vyzýva na „omladenie“. V oboch prípadoch je prioritou nacionalizmus a zabezpečenie technologickej výhody krajiny.

Tango veľmoci

Cesta k širšej a významnejšej obchodnej dohode je pochopiteľne ťažká. Obidve krajiny súperia o globálnu hegemoniu a zároveň fungujú v prostredí odlišných politických štruktúr. Práve preto je prvá fáza dohody dôležitá. Obe hlavné mestá, Washington aj Peking, hľadajú spôsoby komunikácie.

Skutočnou otázkou je dôvera a to, či Čína a Spojené štáty budú hrať podľa zavedených obchodných pravidiel. Existujú obavy, že USA uzavruť s Čínou obchodnú dohodu, ktorá vyhovuje iba ich vlastným bilaterálnym záujmom na úkor globálneho obchodného systému. V takom prípade sa vybalansuje obchod medzi USA a Čínou, v ktorom mala Čína dlhodo- bo navrch.

KRESBA: LUBOMÍR KOTRHA

Analytické pondelky
Martin Vlachynský
analytik INESS

Politické utorky
Jozef Mihál
spoluzakladateľ strany Spolu
a exminister práce

Vládne stredy
Peter Pellegrini
predseda vlády

Biznisové štvrtky
Andrej Zaťko
predseda Predstavenstva
Poštovej banky

Neformálne piatky
JURAJ DROBA
predseda Bratislavského
samosprávneho kraja

”
Opravili sme desiatky kilometrov regionálnych ciest.

sledkom by bolo aj zrušenie samosprávnych krajov. Podľa neho by mestá a obce na svojom území zvládli svoje kompetencie aj bez prítomnosti vyšších územných celkov.

Osobne si myslím opak. Podľa mňa treba župy posilňovať. Pretože ak na území kraja spoja mestá a obce sily, sú nielen efektívnejšie, ale vedia riešiť aj také problémy, na ktoré samostatne nestačia. Ako príklad môžem uviesť dopravu. Ako si poradí malá obec na Záhorí alebo v maľokarpatskej oblasti so zápchami, s rozbitými cestami alebo nedostatkom záchytných parkovísk? Zakáže tranzitnú dopravu, postaví jednu autobusovú zastávku bez regionálnych spojov alebo si vybuduje pol kilometra cyklotra-

sy odnikiaľ nikam? Takto to nemôže fungovať.

Iba nedávno sa nám vo výbore regiónov v Bruseli podaril veľký úspech. Rozhodovanie o eurofondoch pre región by malo byť na krajoch, a nie na ministerstvách. A verím, že na základe výsledkov budú naše kompetencie ešte rásť. Zrušenie samosprávnych krajov by sme ušetrili len plat župana a odmenu poslancov. Práca by predsa nezmizla, len by sa presunula na niekoho iného.

Viem, že vyhlásenia o rušení úradníkov či úradov znejú na prvé počutie dobre, ale neriešia to podstatné – kvalitu služieb pre verejnosť. Netvrdím, že v župách nie je čo zlepšovať, ale poďme hľadať odborné riešenia, nie za každú cenu rušiť a škrtáť.